

Täysistunto

Torstai 3.12.2015 klo 16.01—21.22

3.1. Suullinen kysymys yhteiskuntasopimuksen kaatumisesta (Antti Lindtman sd)

Suullinen kysymys SKT 60/2015 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Lindtman.

Keskustelu

16.02 **Antti Lindtman sd:** Arvoisa rouva puhemies! Suomen vahvuus on aina ollut kyky yhteistyöhön, kyky yhdessä sopimiseen ja kova osaaminen. Tällä reseptillä Suomi on aina pärjännyt vaikeissa tilanteissa. Nyt sopimisen kulttuuria uhkaa se, että Elinkeinoelämän keskusliitto on päättänyt, että se ei enää ole sopimusjärjestö. Se tarkoittaa merkittävää muutosta työmarkkinoilla siihen tapaan, jolla Suomessa on tuloksekkaasti jo 50 vuoden ajan toimittu erityisesti vaikeissa tilanteissa. EK:n mielestä keskitettyjä sopimuksia ei pidä tehdä oikeastaan ollenkaan vaan ratkaisut pitää siirtää työpaikoille. Tämä tarkoittaa sitä, että vahvimmat pärjäävät, heikoimmat kärsivät. Erityisesti naisvaltaisille palvelualoille tämä olisi myrkkyä.

Arvoisa puhemies! Arvoisa pääministeri, hyväksyttekö te tämän EK:n päätöksen, jossa kokoavia, työllisyyttä ja kilpailukykyä tukevia ratkaisuja ei Suomessa jatkossa tehtäisi enää ollenkaan?

16.03 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä päätös ei kuulu toimivaltaani, se on työmarkkinajärjestöjen keskinäinen asia, että miten asioista sovitaan. Sovitaanko asioista liittokohtaisesti vai keskitetysti — molemmissa on omat plussat ja miinukset. Monet pienet yrittäjät esimerkiksi ovat tuoneet sitä viestiä minullekin, että heidän kannaltaan on järkevämpää, että sovittaisiin keskitetysti, jolloin he saavat keskittyä ihan muihin asioihin kuin näihin työmarkkinakysymyksiin. Tämä on esimerkiksi plussa sen puolesta, että sovittaisiin keskitetyistä ratkaisuista. Minulla ei ole henkilökoh- taista mielipidettä tässä asiassa. Se on työmarkkinajärjestöjen keskinäinen asia, että miten jatkossa sopimuksia tehdään.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan nousemalla seisomaan ja painamalla V-painiketta.

16.04 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella vaikeina aikoina, erityisesti taloudellisesti vaikeina aikoina, on ollut suuri arvo sillä, että sitä politiikkaa, jota hallituksessa tehdään, on pystytty hyvässä yhteistyössä soveltamaan ja ikään kuin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 75/2015 vp

jetsuttamaan yhteen työmarkkinoiden kanssa. Ja nyt tämä on ensimmäinen kerta 50 vuoteen, kun yksi sopijaosapuoli ilmoittaa, että he eivät jatkossa enää sovi.

Oletteko te se pääministeri, jolla ei ole kantaa tähän? Te olette sanonut, että työmarkkinaratkaisu pitäisi saada aikaiseksi ja jos sitä ei tule, olette valmis viemään nämä pakkolait eteenpäin, mikä tarkoittaa lomarahojen leikkauksia, palkattomia sairaspäiviä. Esimerkiksi sairaanhoitajalta viedään kuukauden palkka. Tästä te ette puhunut mitään ennen vaaleja. Palkansaajajärjestöistä on viimeksi tänä aamuna kerrottu, että työntekijät ovat valmiita neuvottelemaan sopimuksesta, jos hallitus vetää esityksensä pakkolaeista pois. Pääministeri Sipilä, teillä on nyt ratkaisun avaimet käsissänne. Oletteko valmis luopumaan näistä pakkolaeista, kuten olette esimerkiksi viimeksi tehnyt hallintarekisterin kohdalla? Jos te nyt näin ilmoitatte, niin avautuu aivan uusi mahdollisuus saada aikaiseksi keskitetty työmarkkinaratkaisu.

16.05 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä yhteiskuntasopimuksesta puhuin voimallisesti ennen vaaleja myöskin, ja hallitustunnusteluvaiheessa jo ensimmäinen yritys oli yhteiskuntasopimuksesta. Sen jälkeen olemme yrittäneet sitä kesän aikana ja syksyllä, ja nyt sitten työmarkkinajärjestöjen kesken kahdestaan, kaksikannassa vielä neljäs yritys, että ei tässä kyllä yrittämisen puutteesta voida syyttää.

Se, että sopimukseen ei ole päästy, ehkä johtuu siitä, että tämä on myöskin ensimmäinen kerta euroon liittymisen jälkeen, kun keskustellaan siitä tilanteesta, että työehtoja joiltakin osin pitäisi huonontaa, koska taloudellinen tilanne on se, mikä on. Silloin kun euroon aikoinaan liitettiin, vakuutettiin myöskin työmarkkinajärjestöjen puolesta, että löytyy sopeutumiskykyä siihen tilanteeseen, jossa normaalisti ehkä käytettäisiin devalvaation keinoja. Nyt meillä ei sitä keinoa ole käytettävissä, niin meidän pitää löytää uusia lääkkeitä siihen, millä suomalaisten yritysten, suomalaisen työn kilpailukykyä voidaan parantaa.

16.07 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tulkitsin tämän lopun, että te aiotte tuoda kaikesta huolimatta nämä pakkolait eduskuntaan. Edellytän tasa-arvoja työelämävaliokunnan puheenjohtajana, että niistä tehdään sukupuolivaikutusten arvioinnit aivan huolella. Ja kysyisin tässä — kun ministeri Stubb sanoi aiemmin meille, että näiden lakien taustalla olevat kansainväliset sopimukset, perustuslakiin liittyvät kysymykset ja EU-asioihin, Euroopan neuvoston asioihin ja ILO-kysymyksiin liittyvät asiat on tarkistettu, mutta noita selvityksiä ei sitten julkisuudessa löytynyt, kun niitä toimittajat kyselevät — onko nyt varmasti niin, että kaikki se tieto, mikä hallituksella on näistä kansainvälisistä sopimuksista ja niihin liittyvistä kriittisistä kohdista, on noihin lakiesityksiin kirjoitettu sitten, kun ne epätoivottavasti eduskuntaan tulevat.

16.07 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä kyseinen kilpailukykelainsäädäntöpaketti, seitsemänkohtainen ohjelma, on nyt lausuntokierroksella. Ja juuri tätä varten se on lausuntokierroksella, että saamme juuri näihin kysymyksiin myöskin ulkopuolisia näkemyksiä. Se tulee lausunnoilta viikon päästä, ja sen jälkeen tietenkin arvioimme sitä, tarvitseeko näitä jotenkin muuttaa niitten lausuntojen perusteella vaiko ei. Se on normaalia lainsäädäntövalmistelutyötä, niin kuin edustaja hyvin tietää.

16.08 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Laajasti yhteiskunnassa myös kansalaiset ovat toivoneet, että tällainen kokoava työmarkkinaratkaisu

Pöytäkirjan asiakohta PTK 75/2015 vp

voisi tässä tilanteessa syntyä, ja hallituskin on sanonut puoltavansa tätä vaihtoehtoa. Nyt on vähän hämmentävä olo, kun on kerrottu toisaalta, että neuvotteluissa olisi tapahtunut aika lailla lähentymistä, ja sitten toisaalta niitä ei enää jatketa sen jälkeen, kun Elinkeinoelämän keskusliitto edellytti, että ennen kuin sopimusten sisältö on tiedossa, kaikkien pitää ilmoittaa, että he hyväksyvät tämän. Se on tietysti aika harvinaista, että pitäisi etukäteen sanoa hyväksyvänsä. Yleensä on ensin katsottu, mikä on se sisältö, ja sitten otettu kantaa.

Nyt hallituksen kanta tässä tilanteessa on jäänyt kyllä ainakin minulle täysin hämäräksi. Jos te haluatte tämän sopimuksen, eikö teidän, pääministeri, nyt pitäisi voimakkaasti vedota osapuoliin, että keskusteluja jatketaan ja katsotaan tämä neuvottelutulos, joka on syntyäkseen, ja sen jälkeen sitten eri osapuolet ottavat kantaa, onko se liitoille hyväksyttävää. Oletteko valmiit tämän vetoomuksen esittämään vaikkapa tänään tässä eduskunnan kyselytunnilla?

16.09 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näitä vetoomuksia olen tehnyt kyllä runsaasti. En tiedä, miten olisin voinut viime päivinäkin enempää aikaa käyttää työmarkkinajärjestöjohtajien kanssa keskusteluun kuin olen käyttänyt. Puhelimeni akku pitää ladata kaksi kertaa päivässä, sen verran paljon näitä keskusteluja käyn. Eli yritetään ja yritän löytää koko ajan vielä tietä siihen, että neuvottelupöytään päästäisiin. Mikään muu ei ole minulle tällä hetkellä tärkeämpää kuin se, että löydämme tien neuvottelupöytään.

16.10 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On lohduttavaa kuulla, että yritystä ja tahtoa vielä on. Kolmikanta on ollut tämän maan keskeinen rakennuspalkki, jolla on luotu ennustettavuutta työmarkkinoille, ja sen varaan on pystynyt niin palkansaaja kuin yrittäjäkin rakentamaan huomista. Kolmikantaa on harjoitettu tammiin kuhlauksesta asti. Kysyn tavallaan pääministeriltä: Onko nyt niin, että kun EK, joka katkaisi nämä neuvottelut, ilmoitti samalla, kuinka kolmikantaisesti tästä eteenpäin sovitaan, niin Elinkeinoelämän keskusliiton jäsenjärjestöt tulevat sitten näihin neuvotteluihin sopimaan mahdollisista eläkeratkaisuista, mitä on kolmikantaisesti tehty, ja yleensä työelämäkysymyksistä, joissa on aina yhteiskunnallinen intressi mukana? Onko nyt niin, pääministeri Sipilä, että teidän aikanne ei riitäkään enää siihen, että te joudutte niin monen kanssa neuvottelemaan, vai toivotteko, että EK vielä voisi päätöksensä pyörittää?

16.11 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt puhutaan tästä yhteiskuntasopimuksesta ja tämän hallituksen kilpailukykypaketin korvaavasta pake-
tista. Tähän olen saanut myöskin EK:lta myönteisen vastauksen. He haluavat olla tässä mukana ja ovat olleet tässä mukana. Ja se, mitä he ovat kevätkokouksessaan ja syyskokouksessaan päättäneet, ei kuulemma koske tätä prosessia. Eli tähän prosessiin olen saanut kaikki osapuolet mukaan. Tätä on yritetty moneen kertaan. Ja minä todella toivon, että tässä tilanteessa, missä tänä päivänä ollaan — hallituksen tavoitteena on 110 000 uutta työpaikkaa tämän vaalikauden aikana, ja tämä on yksi palikka siinä kokonaisuudessa — nyt löytyisi sitä sopimisen tahtoa, että siihen löytyvät ne eväät, mitä me tarvitsemme, että työttömyyskehitys viimeinkin saataisiin kääntymään toiseen suuntaan. Työttömyys kehittyi Suomessa heikoiten koko EU-alueella.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 75/2015 vp

16.12 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minä vetoan teihin, pääministeri Sipilä: vedätte pois nämä pakkolait ja keräätte työmarkkinajärjestöjen (Hälinää) pöydältä ne esitykset, ne hyvät, perustellut esitykset, jotka ovat jo olleet siellä pöydillä, ja kokoatte tästä uuden palapelin. Sillä tämä pakkolakipaketti ei tuo toivottuja tuottavuushyötyjä, lisää kilpailukykyä tai tuo uutta työtä. Sen sijaan vuoden lakkokierros on huonompi vaihtoehto kuin se, että hallitus tinkisi edes hieman näistä asettamistaan raameista yhteiskuntasopimukselle. Koska mikä on tärkeämpi asia: houkutella uusia investointeja Suomeen vai yhteiskunnallinen vakaus? Pakkolakipaketti ja tämä tapa neuvotella uhkaa ennen kaikkea tätä suomalaista vahvuutta, nimenomaan tätä vakautta.

16.13 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Tämän hallituksen tekemän kilpailukykypaketin takana ei ole mikään muu kuin huoli siitä, että me saamme työttömälle töitä. Ja meidän on pakko toimia, hallitus ei voi seisoa tumput suorana, kädet taskussa tämän asian kanssa, vaan meidän pitää päästä eteenpäin ja tehdä päätöksiä. Olen vedonnut monta kertaa työmarkkinajärjestöihin, yrittänyt monta kertaa tätä prosessia tehdä yhdessä. Ja edelleenkin minä toivon, että se onnistuu, että se saataisiin yhdessä tehtyä.

Tämä koko paketti on täällä eduskunnassa jo kertaalleen käsitelty hallituksen tiedonantona, siitä on äänestetty täällä, tämä keskustelu itse asiassa tästä paketin sisällöstä on kyllä jo täällä käyty. Nyt annettiin työmarkkinajärjestöille kaksikannassa mahdollisuus tuoda oma korvaava pakettinsa. Sitä ei ole vielä toistaiseksi pöydälleni tullut. Jos se on minusta kiinni ja vetoamuksestani kiinni, niin sen olen tehnyt moneen kertaan, sekä julkisesti, kahdenvälisesti että kaikille viidelle yhtä aikaa.

16.14 **Carl Haglund r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On todella ikävää, että tämä hallituksen kärkihanke tai lippulaivahanke on ajanut karille, mutta nyt pitää tietenkin löytää ratkaisu, ja työttömyys on tosiaan iso ongelma. Kun katsotaan muita Pohjoismaita, niin esimerkiksi Ruotsissa on vahva paikallisen sopimisen perinne. Siellä on myös luottamusta. Siellä muun muassa ammattiyhdistysliikkeen edustajat ovat mukana yritysten hallituksissa ja pyritään yhdessä löytämään niitä ratkaisuja, joilla pidetään työttömyyttä alhaisena ja yritysten tilannetta hyvänä.

Arvoisa pääministeri, miten te näette tämän Ruotsin mallin ja toimintamallin myös sen valossa, mitä EK nyt on päättänyt? Ollaanko menossa Ruotsin suuntaiseen ratkaisuun, ja olisiko tämä Suomelle hyvä ratkaisu?

16.15 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä paikallisen sopimisen edistäminen on myöskin hallitusohjelmassa, ja sitä viemme eteenpäin. Se on selvä asia, että kilpailijamaissamme tämä paikallinen sopiminen on nimenomaan huomattavasti Suomea pidemmällä, ja ehkä tämä on se meidän suurin handicapimme verrattuna kilpailijamaihin, kun puhutaan työmarkkinoiden joustavuudesta. Tästä asiasta itse asiassa on periaatteellisella tasolla yhteisymmärrys sekä palkansaajapuolen että työnantajapuolen kanssa, että meidän pitää tehdä jättiaskel tässä asiassa eteenpäin. Ja näin tulee myöskin tapahtumaan.

16.16 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen ymmärtänyt, että pääministerin ja koko hallituksen ykköstavoite on yhteiskuntasopimuksen syntyminen ja että pakkolait ovat se viimeinen vaihtoehto — siis pakko silloin, kun mikään muu ei toi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 75/2015 vp

mi. Työmarkkinaosapuolet ovat reilun puolen vuoden neuvottelujen jälkeen ja monista yrityksistä huolimatta ja myös hallituksen hyvistä yrityksistä huolimatta näköjään vahvasti eri linjoilla. Suomen kilpailukyky heikkenee kuukausi kuukaudelta ja oikeastaan päivästä toiseen, ja Suomi on syvässä kriisissä. Uskon, että kansalaisetkin tässä tilanteessa toivovat yhteiskuntasopimuksen syntyä. Kysyn pääministeriltä: oletteko te hallituksessa pohtineet jonkun sovitteluryhmän perustamista, kun nämä osapuolet eivät näköjään tule toimeen?

16.17 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi todellakin on kriisissä, kun puhutaan kilpailukykyä ja työllisyydestä ja talouskehityksestä, ja meidän on löydettävä tähän lääkkeet ja ulospääsytie. Hallitus ei aio katsoa sivusta neljää vuotta, kun kehitys on, mikä se tällä hetkellä on.

Me olemme jo asettaneet tämmöisen työryhmän, eli meillä on ministerit Rehn, Lindström ja Orpo, jotka ovat säännöllisesti olleet yhteydessä työmarkkinajärjestöihin, ja he etsivät jatkuvasti ratkaisua yhdessä järjestöjen kanssa ja myöskin tässä tilanteessa ulospääsytietä, tietä siihen, että päästään takaisin neuvottelupöytään. Trio on myöskin ollut näissä keskusteluissa säännöllisesti mukana.

16.18 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Sipilä ei vastannut edustaja Filatovin kysymykseen. Yleensä lakiesityksiä ei lähetetä edes lausunnolle ennen kuin on selvitetty, että ne ovat perustuslain ja kansainvälisten sopimusten ja sitoumusten mukaisia. Jo aikaisemminhan on ilmennyt, että vastoin ministeri Stubbin ilmoitusta, pakkolakipakettia ei ole valmisteltu huolellisesti ja perustuslakiasiantuntijoita kuullen. Näin ollen valtiosääntöoikeuden professori Tuomas Ojanen pitää selvänä, että kansainvälisiin sopimuksiin ja EU-oikeuteen liittyvät ongelmat tulevat johtamaan kanteisiin.

Hallitus on valmistellut lausunnolle lait, jotka ovat todennäköisesti EU-sopimusten vastaisia. Yksikään muu EU-maa ei ole yrittänyt rikkoa sopimus- ja järjestäytymisvapautta, näitä perus- ja ihmisoikeuksia, yksinomaan taloudellisin perustein. Koska hallintarekisterilain valmistelussa oli epäselvyyttä, niin kysynkin nyt uudestaan pääministeri Sipilältä: onko varmaa, että tällä kertaa pakkolakiesityksessä on varmasti huomioitu kaikki lainvalmistelussa tarpeelliset näkökulmat, jotka liittyvät esimerkiksi kansainvälisiin sopimuksiin ja velvoitteisiin?

16.19 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sekä edustajat Lindtman että Harakka ovat ehkä useamman kerran väittäneet, että näistä arvioinneista ei ole mitään mustaa valkoisella. Tämä väite ei pidä paikkaansa. Meidän kilpailukykylakien perustuslainmukaisuutta ja säätämisyjärjestystä on arvioitu perustuslakiasiantuntijoita kuullen ja TEMin virkamiesvalmistelussa. Valmistelun yhteydessä on järjestetty asiantuntijakeskustelu, jossa oli läsnä myös kaksi perustuslakiasiantuntijaa ja yksi ensisijaisesti ILO- ja muiden kansainvälisten velvoitteiden asiantuntija. Tämän keskustelutilaisuuden lisäksi asian vastuunvalmistelija on käynyt muitakin perustuslakikysymyksiä koskevia keskusteluja. Näitä koskevat muistiot ovat olleet kaikkien saatavilla VM:n verkkosivuilla syyskuun lopusta lähtien.

16.20 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalainen sopiminen on tähän asti ollut menestystarina. Nyt eilinen päivä osoitti sen, että kaikki sopimus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 75/2015 vp

osapuolet toteavat, että ei ollut hyvä ratkaisu. Kaikki ovat menettämässä, jos näin jatketaan. Siksi nyt oli rohkaisevaa kuulla pääministeri Sipilältä, että edelleen on olemassa pieni mahdollisuus, jotta päästään irti siitä tilanteesta, että kaikki eivät menetä. Myös suomalainen kansantalous on ollut se, joka on hyötynyt, ja nyt kun ei ole lisää jaettavaa, niin olen ymmärtänyt, että nämä kilpailukykyä lisäävät tai parantavat lait ovat niin sanottu pelastusrengas, jos tämä sopimuskulttuuri uppoaa. Sen tähden kysynkin, pääministeri, onko olemassa jotain takarajoja nyt tälle pienelle mahdollisuudelle, että kaikki löytäisivät kuitenkin toisensa ja saataisiin aikaan se tilanne, että kaikki eivät menettäisi, niin kuin nyt näyttää.

16.21 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä prosessissa seuraava vaihe on se, että kilpailukyky-lainsäädäntö, tai tämä paketti, tulee lausunkierrokselta ensi viikolla. Sen jälkeen lainvalmistelu jatkuu siten, että nämä lait tuodaan eduskuntaan helmikuussa. Meillä on aikaikkuna vielä auki sille, että korvaavia ehdotuksia voidaan tuoda pöytään, ja niitä olen työmarkkinajärjestöiltä yhdessä sopien toivonut. Toivon näkeväni ne mahdollisimman pian, koska todennäköisesti nekin ehdotukset vaativat lainsäädäntöä, lainvalmistelua, ja tavoitteena on, että kaikki olisivat hyväksyttynä täältä eduskunnasta ensi kesään mennessä, joten aikaikkuna on vielä muutamia päiviä, muutamia viikkoja auki riippuen siitä, mikä tämä kokonaisuus ja tämä sisältö tulee olemaan.

16.22 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin näistä asiantuntijalausunnoista: "Näistä keskusteluista ei ole valtiovarainministeriön tiedon mukaan saatu asiantuntijalausuntoja tai muita kirjallisia lausumia. Valtiovarainministeriössä ei ole edellä mainitun keskustelun pohjalta laadittu asiakirjoja", budjettiosaston sihteeri Paula Penttilä toteaa näin siis tästä pakkolakiin perustuslainmukaisuudesta.

Mutta, arvoisa puhemies, tähän itse asiaan: Te olette yrittäneet nyt monta kertaa tällä pakkolakiuhkalla saada sopimusta aikaiseksi, ja se ei ole onnistunut. Kannattaisiko nyt kokeilla uutta keinoa? Ja kun nyt kävi niin, että EK teki tämän ilmoituksen, että se ei ole enää sopijajärjestö, ja se aiheutti nyt tämän hässäkän työmarkkinoilla, niin tänä aamuna teille on kultatarjottimella tarjottu ja kerrottu palkansaajajärjestöjen puolelta, että jos te vedätte nämä pakkolait pois, he ovat valmiita tulemaan sopimuspöytään ja sopimaan. Teillä on nyt kultatarjottimella mahdollisuus saada aikaiseksi kilpailukykyä tukeva tuloratkaisu. Tartuteko te tähän, arvoisa pääministeri?

16.23 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt edustaja Lindtmanilla on virheellinen tieto. Ei koko tämän prosessin ajan — siis kolme yritystä — ole puhuttukaan mistään hallituksen omasta kilpailukyky-paketista vaan ollaan yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa kolmikannassa yritetty löytää yhteistä tavoitteen määrittelyä sille, että haetaan kustannuskilpailukykytoimia 5 prosentin edestä. Tähän tavoitteen määrittelyynkään emme päässeet elokuun loppuun mennessä, eli tätä me teimme. Tämä on täysin virheellinen tieto. Tämä prosessin osa ja yritys on jo tehty, ja se päättyi tuloksettomana elokuun lopussa. Sen jälkeen hallitus rupesi valmistelemaan omaa pakettiaan ja hallitus on tarjonnut työmarkkinajärjestöille mahdollisuuden tuoda korvaavat toimet rinnalle, ja se tarjous on edelleenkin voimassa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 75/2015 vp

16.24 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vielä kertaalleen, nämä muistiot, joihin edustaja Lindtman viittasi, löytyvät valtiovarainministeriön kotisivuilta, ja uskon, että sitaatti, johonka te äsken viittasitte, tulee lehtitietojen perusteella ja kysymys journalistilta on tullut VM:n budjettiosaston sihteerille. Tämä kokonaisuus on ollut TEMin valmistelussa, mutta olemme VM:n puolelta pistäneet nämä asiakirjat nettiin jo aikaisemmin. Ja jos me katsomme tätä kokonaisuutta, niin varsinaisia kirjallisia lausuntojahan annetaan perustuslakikysymyksissä vasta konkreettista, kirjallisista hallituksen esityksistä ja niiden muodostamasta kokonaisuudesta perustuslakivaliokunnan käsittelyvaiheessa. Eli lopullisen perustuslaillisuuden voi lopulta ratkaista vain ja ainoastaan perustuslakivaliokunta, eli tässä me olimme, edustaja Lindtman, totta kai siinä tilanteessa, että me valmistelimme meidän esitystämme tästä kokonaisuudesta, ja ne asiakirjat todellakin ovat tuolla VM:n kotisivuilla.

16.26 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus tarjosi EK:lle hopealautasella heikennyksiä, palkatonta sairauspäivää, lomarahen leikkausta, lomien leikkausta, noin miinus 5 prosentin palkkaleikkauksia. Mikä on EK:n intressi tämän jälkeen enää tehdä sopimusta? EK vain haki tietä, millä he pääsivät tavallaan kerman kuorimaan päältä ja kaatamaan neuvottelut.

Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri, te sanoitte, että tämän paketin tarkoituksena on luoda 110 000 uutta työpaikkaa Suomeen. Jos katsoo näiden leikkauksien vaikutuksia, niin valtiovarainministeriön apulausbudjettipäällikkö Juha Majanen on todennut, että lyhyellä tähtäimellä tämä pakkolaki paketti heikentää työllisyyttä ja hyydyttää kasvua. Eikö nyt pitäisi ottaa lusikka kauniiseen käteen, vetää nämä taloutta ja työllisyyttä huonontavat pakkolakiesitykset pois, ja tätä kautta on mahdollisuus saada hyvä ratkaisu aikaan?

16.27 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En tunne Majasen lausuntoa tai sitä, mistä hän on tarkalleen tuon lausunnon antanut. Mutta tämä on siis osa kokonaisuutta, joka tähtää 110 000 uuden työpaikan syntymiseen Suomeen vuoteen 2019 mennessä. Tämä on yksi osa tätä kokonaisuutta. Ja kun tätä pakettia esitellään ja moititaan, niin siinä aina unohtuu se, että tässä on myöskin kuukauden muutosturvan lisäys, joka on lisäkulu työnantajalle, ja tämä tähtää uudelleen kouluttautumiseen ja uuden työpaikan hankkimiseen, ja se vastaa noin kuukauden palkkaa. Olemme myöskin tässä yhteydessä tuomassa irtisanotulle työntekijälle työterveyshuollon jatkumisen 6 kuukauden ajan, joka on erittäin tärkeä tämmöisessä irtisanomistilanteessa. Myöskin naisten asemaa työmarkkinoilla parannetaan tällä 2 500 euron kertakorvauksella perhevapaan kustannuksiin naisvaltaisilla työpaikoilla. Näistä kolmesta muodostuu työntekijän näkökulmasta tämä plustekijä tähän pakettiin.

16.28 Maria Tolppanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt tilanne on se, että yhteiskuntasopimus tosiaankin kaatui sen takia, että EK ilmoitti, että ei enää osallistu kolmikantaan, ja siitä AKT, perinteisesti kovana liittona, hermostui ja sanoi, että jos ei sovita, ei sitten sovita. No, tähän tietysti sopii EK:n tarkoitusperiin erittäin hyvin. Kun tästä nyt lähdetään eteenpäin, niin kuinka on, pääministeri Sipilä, pystyttekö te nyt sitten pitämään niiden pienipalkkaisten naisten puolia niissä neuvotteluissa ja pystyttekö te pitämään myöskin työttömien puolia niissä neuvotteluissa, kun nyt vaikuttaa siltä, että ollaan menossa siihen, että mahdollisesti hallituksella on hyvä yhteys EK:hon ja EK:n kanssa läh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 75/2015 vp

detään näitä asioita viemään eteenpäin. Millä tavalla sitten takaamme sen, että myöskin pienipalkkaisten ihmisten toimeentulo otetaan huomioon ja se, että palkkakehitys kuitenkin kulkisi sitä rataa, mitä vuokrakehitys kulkee — sehän on se keskeisin asia, ihmisellä täytyy olla koti — ja sitä rataa, mitä ruuan hinnan kehitys kulkee?

16.29 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kaikkien suomalaisten, jokaisen työntekijän, jokaisen työttömän, edun mukaista on se, että me saamme tämän paketin kasaan, että me saamme tämän muutoksen aikaiseksi sillä tavalla, että suomalaisen työn kilpailukyky paranee, sitä kautta työllisyys lähtee kohenemaan, sitä kautta valtiontalous lähtee kohenemaan ja sitä kautta pystymme myöskin sitten välttämään suuret leikkaukset, mitä meillä väistämättä on edessä, jos emme saa tätä kehitystä nopeasti pysäytettyä. Sen takia tällä kokonaisuudella on myöskin kiire.

Se, että hallitus toimisi jotenkin erityisessä yhteydessä Elinkeinoelämän keskusliittoon, ei kyllä pidä paikkansa. Ihan samanlaiset jatkuvat yhteydet on palkansaajajärjestöihin, ja koko ajan toimimme tässä kaikkien osapuolten kanssa, että löytyy hyvä ratkaisu.

16.30 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se on ainakin tullut selväksi, että kaikissa puheenvuoroissa tässä salissa on toivottu sitä, että neuvotteluratkaisu olisi saatu aikaan. Ja on tietysti niin, että jos tämä ratkaisu, yhteiskuntasopimus, olisi saavutettu, niin se olisi ollut suomalaisen työn kilpailukykyyn kannalta kaikkein paras ratkaisu, kun se olisi taannut sekä maltillisen palkkaratkaisun että myöskin nämä kilpailukykyä vahvistavat toimet. Ja toivonkin, että siihen edelleen kaikin keinoin pyritään, ja täällä pääministeri on omalta osaltaan jo asiaan vedonnut. Koska AKT oli se, joka viime kädessä tämän kierroksen kaatoi, toivon, että ne, jotka voivat sinne vaikuttaa, myöskin omalta osaltaan sitä viestiä vievät. Ja aivan varmasti viedään viestiä myös EK:n suuntaan. Jokaiseen suuntaan on nyt vedottava.

Mutta se analyysi, että hallitus ei tekisi nyt mitään, kun nämä ovat kaatuneet — eihän niin voida toimia. Jokainen päivä joku menettää työnsä Suomessa, joka päivä joku valmistuu eikä saa uutta työtä. Kyllähän näitä ehdotuksia on vietävä johdonmukaisesti eteenpäin suomalaisen työn (Puhemies koputtaa) kilpailukykyyn parantamiseksi myös tästä eteenpäin.

Puhemies Maria Lohela: Tästä ei tainnut löytyä kysymystä.

16.32 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Totean, että on hienoa, että pääministeri on päättänyt edelleenkin jatkaa tätä prosessia sillä tavalla, että hakee mallia, jolla voitaisiin mennä eteenpäin neuvottelukierroksella kuitenkin tai hakea sitä työmarkkinaratkaisua, josta tässä on kysymys. Minusta on tärkeätä, että saadaan syntymään semmoinen pitkäaikainen palkkaratkaisu, jolla voidaan ylläpitää ja parantaa suomalaista viennin kilpailukykyä ja saada ennakoitavuutta yritysten näkymiin tulevaisuuteen ja myös kansalaisten näkymiin. En osaa arvioida, miten sairausajan palkan leikkaaminen tai vuosilomien leikkaaminen naisvaltaisilta aloilta erityisesti tai lomarahen leikkaaminen ovat niitä tekijöitä, joilla tässä ja nyt luodaan uusia työpaikkoja. Päinvastoin useat arvioitsijat ovat sitä mieltä, että ainoastaan tämä pitkäaikainen palkkaratkaisu olisi paras keino viedä asioita eteenpäin. Kysynkin teiltä nyt, pääministeri: ettekö voisi vetää näitä pakkolakeja käsittelystä pois (Hälinää) ja viedä asioita eteenpäin sillä tavalla, että saadaan ihmiset neuvottelupöytään?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 75/2015 vp

16.33 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten olen monta kertaa täällä todennut: Kyllä voin vetää, jos saan työmarkkinajärjestöiltä korvaavan ehdotuksen. Sitä odotan koko ajan. Eli voimme vetää, jos tulee korvaava ehdotus. Mutta emme voi jäädä tumput suorina odottamaan sitä, että sitä ehdotusta ei tulekaan ja että huomataan, että ollaan vuodessa 2019 ja me emme ole onnistuneet kääntämään tätä työllisyys- ja työttömyyskehitystä. Meidän pitää se käänne saada aikaiseksi — vaikka sitten hallituksen toimin, jos eivät tässä tilanteessa työmarkkinajärjestöt pysty sopimaan asiasta. Tätä on yritetty monta kertaa peräkkäin. Ja tähän koostuu monesta kokonaisuudesta: Rakenteellisista toimista, jotka tähtäävät edes pieneen työajan lisäykseen. Sitten palkkamaltista. Ja sitten ennen kaikkea niistä toimista, millä tuottavuutta parannetaan yrityksissä ja yhteisöissä.

Puhemies Maria Lohela: Viimeinen kysymys tähän aiheeseen, edustaja Rinne.

16.34 **Antti Rinne** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun te puhutte näistä sairausajan palkkaleikkauksista ja lomarahaleikkauksista, vuosilomaleikkauksista, te samalla tarkoitatte sitä, että kotimarkkinoilta lähtee ostovoimaa todella rajusti. Me olemme pitäneet vuodesta 2009 lähtien tämän kansantalouden suurin piirtein pystyssä sillä, että kotimainen kysyntä on ollut vahvaa. Nyt kysyn: miten te aiotte huolehtia siitä, että suomalainen kulutuskysyntä näistä pakkolakeikkauksista huolimatta vahvistuu? Nämä teidän esityksenne ovat lähes yli 3 prosentin leikkauksia ostovoimaan.

16.35 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä kokonaisuudella, jos saadaan se kasaan, vältetään se, ettemme joudu vielä huonompiosaisilta, niiltä, joilla ei ole töitä, tekemään 1,5 miljardin edestä säästöjä. Sillä voidaan varmistaa se, että pystymme verojen alentamisella, verotuksen keventämisellä lisäämään ostovoimaa ja sillä tavalla saamaan talouteen uutta dynamiikkaa. Tämä on tämän kokonaisuuden tavoitteena: että 2017 tulemme siihen johtopäätökseen, että me emme tarvitse enää lisää säästöjä näiden tehtyjen säästöpäätösten lisäksi ja toisaalta pystymme keventämään suomalaisen työn verotusta sillä tavalla, että pystytään palauttamaan ostovoimaa ja ennen kaikkea vaikuttamaan sillä kotimaiseen kysyntään.

Kysymyksen käsittely päättyi.